

Valeriu Perianu

Teoria Existenței



Editura Academiei
Damenilor de Stiinta din Romania

Valeriu Perianu

TEORIA EXISTENȚEI

Ediția a II-a

1998

Știință

Valeriu Perianu

TEORIA EXISTENȚEI



**Editura Academiei
Oamenilor de Știință din România**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

PERIANU, VALERIU

Teoria Existenței / Valeriu Perianu – București:

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2021

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8636-85-6

1

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România

Splaiul Independenței, nr.54, sectorul 5, cod 050094

București, România, editura.aosr@gmail.com, www.aosr.ro

PARTEA ÎNTÂI

TEORIA REALITĂȚII TOTALE

Capitolul I

Tezele realității asimetrice

Orice scriere care se respectă, despre un subiect de interes general, înseamnă pe fond un protest mai mult sau mai puțin fățiș în raport cu cele anterioare. Sub aparenta politețe a cuvintelor potrivite, judecățile adverse pot fi gemene sau total străine, funcție de seismul pe care-l produce în domeniul abordat. Dar ele sunt, desigur, scuzabile în efortul comun de a înțelege ce se întâmplă cu lumea întreagă ca *Ființă* a tot ce se oferă, deschis sau nu, rațiunii.

Aici putem separa problematica abordării teoretice a realității pe care o trăim și ne trăiește. Pentru unii oameni lumea întreagă înseamnă doar ceea ce este tangibil și sățios până la limita unde, în mod dureros, trebuie să gândim necunoscutul.

Ceea ce primim la naștere, ca univers apropiat, se extinde continuu pe măsura înțelegerii lui ca adversar ascuns și nedispus să se dezvăluie cu limitele sale. Pentru alții, însă, înseamnă mai mult, ceea ce este constituit ca univers și universalitate a *Ființei* în genere, indiferent de gradul pe care-l deține în ierarhia cosmică. În configurația prezentă lumea omului și a Creatorului său reprezintă maximum de *Existent* în cele două paliere.

Dar ceea ce mă desparte pe mine de această înțelegere este faptul că realitatea nu se sfârșește odată cu acest univers. Există temeiul logic al unui *Fiind* ce nu se supune divinului, ci dimpotrivă, îl întemeiază și subordonează, o prezență totală care include și universul nostru.

Lucrarea de față își propune să prezinte o teorie a *realității totale*, nu doar a celei percepute imediat ca singurul nostru univers, ci o realitate desăvârșită prin lipsa completă de istorie. Această *realitate totală* nu suportă dezbateri despre origine sau evoluție, fiindcă nu există un alt sistem de referință la care să o putem raporta: există doar ea și atât. Prin această teorie, știința cunoașterii pozitive și metafizica ar putea fi unificate astfel într-o singură concepție cosmologică acceptată de toți gânditorii. Și pentru a mă face înțeles, am să încerc a argumenta următoarele idei:

- 1-Există o *Suprarealitate* fără dimensiuni, timp și spațiu: ea este *Totul*;
- 2-*Totul* este un plin de substanță non-atomică;
- 3-Substanța *Totului* este corporal-spirituală;
- 4-*Totul* conține discontinuu fără necesitate și goluri cu substanță atomică;
- 5- *Nimicul* nu poate fi conceput ca realitate, ci numai plinul *Totului*;
- 6- Infinitul nu există, ci numai indeterminarea *Totului*;
- 7- A existat o *Mare Implozie* zonală în *Tot* care și-a absorbit o parte din substanță făcând loc *Ființei în sine* și super-atomului său primordial;
- 8- Apariția super-atomului primordial a fost efectul exterior al potenței *Ființei în sine*;
- 9- A existat o *Mică Explozie* zonală în *Tot* (nașterea *cavernei-universului* nostru limitat cu spațiu și timp);
- 10-Există trei categorii de ființe în *caverna-universului* nostru: *Ființa în sine*, *Ființa-univers* și *Ființa umană*.
- 11- *Ființa în sine* este creatoarea celorlalte ființe care sunt *Ființe pentru sine*.

12-*Ființa în sine* se epuizează în *Existență* iar *Ființele pentru sine* se epuizează în *Existent*.

13-Există universuri paralele deschise (în aceeași cavernă);

14 -Există universuri paralele închise (în caverne diferite);

15- Universurile paralele au fiecare spațiul și timpul său propriu;

16- Universurile paralele închise au fiecare propria *Ființă în sine*;

Notă: voi utiliza litera înclinată pentru toate noțiunile și conceptele speciale ce trebuie să fie în slujba înțelegerii teoriei și pentru a nu se confunda cu aplicația limbajului obișnuit. Ele vizează maximala acoperire semantică de care are nevoie un cuvânt ca să ofere gândul precis. Pentru aceleași obișnuințe de interpretare, termenul de Univers, consacrat ca fiind doar unul, va fi scris cu literă minusculă fiindcă demersul meu vrea să acrediteze tocmai ideea pluralității acestui tip de *Existent*.

Capitolul II

Big Bang

Aproape toată filosofia idealistă de până azi a susținut că divinitatea a creat lumea fără a avea nevoie de un suport material, considerând această minune singura logică nepotrivnică gândirii prin calmul dat de înțelegerea religioasă a fenomenului. Acestei realizări i se opune acum în concept chiar *Nimicul*, cel care a fost leagănul și balansul unicității la începutul lumii ca univers. El era sortit ca, după

folosirea sa în creația divină, să decadă în potență devenind un *Nimic* vulgar lipsit de atribute. Nicicând Creatorul nu va mai folosi această plămadă pentru a modela ceva, semn că a fost extras din el tot ce putea oferi, iar de atunci *Nimicul* a rămas de neînțeles pentru lume. Această parte subversiv-generoasă a filosofiei precum și scrierile teologice, criticate din toate părțile secole de-a rândul, revin în prim plan și sunt susținute tocmai de cine nu ne așteptam – de oamenii de știință.

Teoria Big Bang este considerată în general ca fiind cea mai plauzibilă concepție despre nașterea universului, având la bază și unele rezultate experimentale. Astronomul american Edwin Hubble este descoperitorul expansiunii universului și, de aici, a apărut ideea că universul trebuie să fi avut un început. Ulterior, cercetări relativ îndoielnice au avansat ideea că acest proces a avut loc cu circa 13,7 miliarde de ani în urmă. Ceea ce ar fi existat, a fost doar o entitate de o natură cu totul specială, o așa-numită *singularitate*, ceva fără dimensiuni dar cu o energie nesfârșită. La momentul zero acest atom infinit de mic și dens a ieșit din starea lui inițială (încă nu se știe din ce cauză) și a avut loc un fel de explozie atipică (deoarece nu s-a produs într-un spațiu deja existent), care a dus la apariția materiei, energiei, spațiului și timpului, altfel spus la existența universului. Din materia ce se combina și răcea treptat în călătoria sa dată de viteza ce i-a fost imprimată s-au format constelațiile, galaxiile și, în final, universul.

Despre antimaterie nu se spune decât că ea a fost învinsă de materie în procesele de instaurare a unei structuri general suficiente și ordonatoare pentru a constitui universul. Deci, se trage concluzia că, prin ordonarea materiei ca

univers coerent, avem dovada că antimateria a fost anihilată în mare parte și că ea nu mai contează ca factor decisiv în transformările galactice.

Susțin că, în pofida acestui rezultat obscur și care ne tentează prin ușurința efortului de înțelegere, cel mai interesant aspect al formării *cavernei-universului* nostru nu este materia sau antimateria, ci tocmai acea substanță primă care s-a descompus în cele două forme de *Existent* antagonice. După părerea mea aceasta este substanța non-atomară a *Totului* ce a fost fragmentată de către Big Bang. Ea continuă să fie la frontierele golului format, dar și în universul constituit ca substanță fluidă specială, o stare intermediară între structura non-atomară a *Totului* și cea atomară actuală, a *universului-cavernă*. Aceasta poate fi materia neagră, de umbră, despre care se bănuiește că ar locui cu adevărat *caverna* noastră în proporție de 80%. Ce este însă certitudine cu privire la această teorie?

- Edwin Hubble a descoperit deplasarea spre roșu a galaxiilor, deci expansiunea universului cunoscut spre margini necunoscute.
- Vârsta celor mai bătrâne stele este de 12-13,7 miliarde de ani, deci aceasta ar marca vechimea universului.
- S-a petrecut cândva explozia unei substanțe necunoscute și aceasta a condus la formarea universului.
- Prezența reală a zgomotului de fond al exploziei ce persistă și azi.

În rest, toată explicația este o poveste neverosimilă țesută pe marginea unui vag eveniment. Parcurgând drumul invers expansiunii universului, pe firul logic al consecințelor, fizicienii au ajuns la explozia care s-a produs, fără putința de a trece teoretic dincolo de acest moment. Au fost

îndeajuns de încântați să explice totul de la Big Bang înapoi și mai puțin ce a fost înainte de aceasta. Înclinația oamenilor de știință de a se raporta numai la ceea ce se impune ca *Existent* concret este, desigur, de înțeles în raport cu ceea ce nu apare ca realitate imediată. Și totuși, după ce au așternut explicații peste ceea ce ne oferă universul vizibil și cognoscibil, fizicienii au fost nevoiți să se întrebe retoric și despre cine sau ce a cauzat acest fapt. Rezultatele judecăților de imaginare a unei cauze anterioare Big Bang au fost slabe și neconvingătoare, după cum vom vedea în continuare. Pentru a evita logica regresului la infinit în cazul acceptării a ceva preexistent nașterii universului, fizicienii au gândit – premeditat sau nu – că este firesc să plecăm de la ceva existent spre *Nimic* și nu invers. Și atunci, prin teoria Big Bang ei au construit o realitate specială, de compromis, în care un corp prezent (un atom) devine pre-existența sa (*Nimicul*) prin super-limitarea dimensiunii și superconcentrarea energiei sale. Acest atom primordial a fost gândit ca fiind infinit de mic și dens, astfel încât el să fie la granița a ceva cu *Nimicul*, chiar să poată fi asimilat acestuia. Totuși, imaginarea unui asemenea motor primordial este prea puțin suficientă pentru rațiune, ea nu poate să se amăgească doar cu analiza efectelor acestui deosebit eveniment. Dacă admitem că un atom special, infinit de mic și dens, a apărut din *Nimic* și de nicăieri, trebuie să admitem că el a existat dintotdeauna și s-a confundat cu *Nimicul*, ceea ce-i absurd. Dacă era altceva și ascuns în *Nimic*, iarăși este contractoriu, fiindcă ceva este sau nu este, ca prezență reală. Analizând aceste două atribute ale atomului primordial în conținutul semnificației de infinit, ca efort neconținut spre împlinire, vom constata imposibilitatea lui de a fi *Existent* fiindcă:

- infinit de mic, înseamnă neajungerea la o limită a micimii care să echivaleze cu *Nimicul*. O dată, fiindcă la un anumit nivel subatomic ceea ce avem de divizat ca unitate devine multiplu și nefracționabil, iar în al doilea rând, dacă acest lucru ar fi posibil, veșnic va fi o câtime de micșorat;
- infinit de dens înseamnă neajungerea la maximum de potență ca să nască universul, mai ales că el era supraîncalzit la numai 10^{32} grade Kelvin. A considera această valoare ca fiind densitatea infinită mi se pare o greșeală de logică elementară.
- masa critică fiind de atins la infinit, atomul era sortit să nu explodeze niciodată.

Oricâte miliarde de ani am acorda acestui atom să se micșoreze și să se încarce de energie prin comprimare, el nu va fi apt nicicând de o asemenea experiență. Nu poți comunica dimensiuni și potențe concrete, limitate, iar în același timp să susții că atomul era înzestrat cu valențe infinite. Infinitul va fi încontinuu un orizont intangibil prin construcția sa imaginară care se depărtează de noi cu aceeași distanță pe care o parcurgem în orice sens, deci orice lungime are o dimensiune insuficient de exactă.

Toată lumea este de acord că anterior Big Bang nu exista timp, deci conceperea unui atom ca fiind și nefiind fără timp nu se susține. A fi, înseamnă fatalmente un *Existent* supus cronometrării și, dacă vom încerca să anulăm această condiție prin cealaltă stare, aceea de a nu fi, tot nu anulăm timpul ce trebuie să intervină în această reducere la zero a prezenței materiale. Chiar dacă în cazul particulelor elementare există o stare specială de realitate datorată vitezelor supraluminice, totuși materia nu dispare decât aparent. Ea poate deveni o fantomă fără masă, dar su-

portul energetic se păstrează și deci materia nu se poate transforma sau pierde în *Nimic*. *Nimicul*, dacă îl vom aproba teoretic ca fiind impur, poate suporta discuții, dar nu mai este ceea ce dorim să afirmăm, adică *Nimicul* descărcat de orice însușiri, absența a orice: material sau imaterial, inclusiv voința cuiva. Fie că această voință vine din interiorul *Nimicului* ori din afara sa, această prezență desființează noțiunea. De către cine a fost creat acest atom tocmai în scopul de a se autodistruge? Cine i-a săvârșit momentul optim de tensiune pentru a-l face să explodeze? A cui voință a fost și în ce scop? Să fie oare o întâmplare apariția noastră în universul proaspăt creat?

Din păcate, în majoritatea studiilor există doar o singură întrebare și aceea este prost formulată: ce a fost înainte de Big Bang? Foarte simplu, zic eu: înainte de Big Bang a fost atomul cu pricina. Dar adevărata întrebare, corect pusă ar trebui să fie: ce a fost înainte de apariția acestui atom? Sunt multe întrebări incomode care, după trecerea momentului de euforie – acela că s-ar fi descoperit originile universului – apar supărător în orice discuție pe această temă. Fizicienii au spus că nu are rost să ne întrebăm ce a fost mai înainte, fiindcă atunci nu exista timp și discuția trebuie purtată pe tărâmul filosofiei sau al teologiei. Dar ei înșiși au devenit, cu timpul, nemulțumiți de rezultatele unor calcule ale momentului inițial și, descoperind că înainte de acesta au existat câteva fracțiuni de secundă fără de care evenimentul nu ar fi avut loc, i-a determinat să se gândeascăși la ceea ce putea preceda acest fapt.

Au lansat o teorie complementară, a unui Big Bang în salt, cum că evenimentul a fost o tranziție de la un univers precedent, infinit retras în sine printr-o contracție ciclică

care, ulterior, în miliarde de ani a fost capabil să se manifeste la scară macro prin această explozie. Universurile s-ar naște continuu printr-un proces de succesiuni autopropulsoare, de contracții și destinderi, iar problema începutului concret nu se mai poate pune. Această teorie este dovada clară a abandonului în fața unei probleme mai importante decât descoperirea efectului și, în ultimă instanță, incapacitatea de a trata logic-intuitiv evenimentul.

Eu însă nu pot considera Big Bang ca fiind începutul universului pentru că nu sunt suficiente argumente de a închide aici cazul. Motivul invocat – că este bine să ne intereseze doar ce este și ce va fi de acum încolo, fiindcă ce a fost este secundar ca problematică științifică - mă deprimă. A renunța la acest demers înseamnă a-ți reprima funciara inocență a curiozității care e mai presus de orice rezultate imparțiale, chiar dacă sunt spectaculoase. Așa încât simpla recunoaștere că există o consecință fără cauză, duce inevitabil la acceptarea unei idei ce compromite bunul simț investigator, dar care se substituie unei determinări mecanice concrete; *Nimicul* este considerat drept cauză chiar de către oamenii de știință, cei care ar trebui să fie ultimii lui susținători. Cum să raționăm în sens științific, dacă avem doar *Nimicul*? Pare incredibil, dar așa ne propun oamenii de știință și atunci sarcina unui filosof este să demonteze falsul suport al acestei teorii pentru a căuta alt temei. Acel temei trebuie să ofere consistența logică pentru crearea unei alte teorii mai cuprinzătoare, dar care s-o includă și pe cea frustrantă. Să convenim însă că *Nimicul* invocat a fost cumva fer-til, doar un gol de altceva, nu și de sine. Putem defini *Nimicul* ca fiind un gol? Gol de ceva are sens, dar gol de gol, nu are. Atunci *Nimicul* nu înseamnă un gol. Dar poa-

te fi el un plin? Plin de ceva nu mai înseamnă *Nimic*, iar plin de sine ar putea fi dacă se mărginește undeva, dar din moment ce nu avusese loc încă Big Bang, acest lucru era imposibil. Prin urmare *Nimicul* singur nu putea avea sens. Cum să conțină acesta ceva diferit dar egal cu sine, să fie suportul a ceva concret? Un atom, ca de altfel și un univers limitat plutind într-o mare de *Nimic*, este de neconceput. Apoi, vorbind despre univers, trebuie să raționăm ca despre un *Nimic* infinit progresiv, din moment ce are în poala sa natura. Iar aceasta este în expansiune spre un loc ce nu există; cum să ne putem imagina așa ceva? Fiindcă dincolo de marginile universului – paradoxal! – nu mai este niciun loc, deși apreciem ca *Nimic* ceea ce limitează corporalitatea. Locul poate exista ca gol doar numai unde avem și un plin. Unde avem doar gol, locul dispare fiindcă nu avem sistem de referință. În consecință, operând în gol tot cu un gol, noțiunea de locuire nu are sens și constituie un alt fapt absurd. Iar dacă acest lucru este demonstrat, atunci rezultă că, înainte de Big Bang, era un plin de necuprins care închidea orice gol posibil. Exista deci, dintotdeauna un *Tot* plin, în cadrul căruia s-au creat caverne ale unor universuri, ca acesta în care viețuim. *Caverna-universului* nostru conține gol și plin ca rezultat a două evenimente succesive: -*Mare Implozie*, în care o parte din *Totul* solid s-a prăbușit în sine și s-a fărâmițat, o parte în materie solidă galactică, o parte în energie. Ceea ce s-a transformat în energie a rămas ca gol intergalactic. -*Mica Explozie*, care a eliberat super-atomul și multiplii săi decompresiți în acest gol creat.

Așadar, abia din acest moment, putem vorbi de Big Bang și de tot parcursul materiei, de expansiunea univer-

sului, așa cum o prezintă oamenii de știință. Acest *univers-cavernă*, al nostru – ca oricare altul ce mai poate exista – este închis; el este mărginit din toate părțile de zidul acestui *Tot* care ocupă *Existența* și *Nonexistența*.

Una din nedumeririle fizicienilor – care, între noi fie spus, pune sub semnul întrebării valabilitatea teoriei Big Bang în formă consacrată – este faptul că, în procesul de expansiune, galaxiile își accelerează deplasarea față de epicentrul exploziei primordiale în loc să-și încetinească viteza. Toate forțele responsabile să facă acest lucru nu pot împiedica fenomenul și materia scapă de sub control. Explicația este aceea că zidul *Totului* atrage spre sine materia rezultată din *Mica Explozie*. *Nimicul* nu ar putea face acest lucru – este clar! – deci trebuie să existe o forță integratoare care să adune ce s-a risipit. Iar mărirea vitezei de deplasare a galaxiilor este firească atâta timp cât apropierea de sursa de atracție se micșorează. Un al doilea răspuns dat fizicienilor este legat de materia de umbră. Aceasta nu poate fi decât un reziduu al substanței non-atomare ce nu s-a transformat complet în momentul creării *cavernei-universului* nostru. Ea este permeabilă și face trecerea spre substanța dură a *Totului*.

Capitolul III

Nimicul nu are loc în Existent

Rostul de concept al *Nimicului* este de a semnala absolutul unui lucru retras din *Existență* și fixat în *Existent* ca un contrast metafizic, concentrând evidența pentru sine. Concentrarea lucrului retras devine absență și, în final *Ni-*

mic, un loc detașat în plinul *universului-cavernă*. Izolarea *Nimicului* poate fi făcută prin acest proces de abstragere a ființelor până la nivelul *Ființei în sine* a Creatorului.

Așa cum spunea genialul pantofar din Görlitz, Jakob Böhme, „dacă eliminăm natura și creatura, ce rămâne este Dumnezeu”. Oarecum la fel putem raționa și în cazul *Nimicului*: dacă eliminăm natura și *Ființa*, rămâne *Nimicul*. Dar a spune că rămâne sau că rezultă, în acest caz este inadecvat, deoarece aici nu mai avem *Fiind*, ci o absență a lui. În plus, *Nimicul* trebuie să excludă și absența ca fenomen, fiindcă aceasta presupune că o entitate nu este prezentă, dar nu neapărat că nu există, ci că poate fi în altă parte de realitate.

Ființa în sine a Creatorului nu poate fi însoțită decât de creația sa care, deși e separată, nu i se opune, ci i se supune, deci numai *Nimicul* îi este opozabil. Dar, dacă este atras totul deoparte, nu mai rămâne termen de comparație și atunci *Nimicul* nu poate fi *Nimic*, deci ori nu se poate face separarea, ori rămâne ceva ce s-a sustras retragerii.

Și atunci, prin retragerea tuturor conceptelor majore ale *Existentului*, vom produce *Nimicul* pur, propria prezență și absență într-un concept paradoxal, golit de semnificații, care nu mai are la ce să se raporteze, nici măcar la *Ființa în sine* a Creatorului.

În acest caz, cum trebuie să raționăm? Ce mai rămâne dacă nici măcar *Nimic* nu mai este? Această argumentație dusă la absurd relevă faptul că *Nimicul* nu există – orice judecată am face – nici ca parte, nici ca întreg al unei realități.

Capitolul IV

De ce nu poate fi creator *Nimicul*

A alege între gol și plin pentru a raționa cu privire la origine, înseamnă a pune în balanță firescul cu nefirescul, într-o cântărire de bun simț. Știm că principiul rațiunii suficiente este baza unei alegeri corecte într-o dilemă. Cum dintr-un gol este nefiresc să obții ceva, iar dintr-un plin să obținem *Nimic*, alegerea firescului este calea rațională ce conduce gândirea spre axiomatizare. Firescul este o axiomă, care nu mai are nevoie de demonstrație. „Din nimic nimic iese” spune, pe bună dreptate, un dicton latin preluat de la Parmenide, dar din ceva putem obține altceva. Acest <altceva> devine un nou plin fiindcă bifurcă *Existentul* și-l multiplică în *Nimic* negat. Ce este de fapt firescul?

Firescul este ordinea naturală, ca primă aparținătoare legitimă de *Totalitate*. Natura este cel mai firesc lucru, ca dat supraomenesc, găsit și primit de noi așa cum este. Ordinea lucrurilor vine de la ea, nu de la noi, deci ce se petrece în afara voinței noastre este ceea ce trebuie să fie. De cele mai multe ori, judecând prin prisma intereselor noastre, catalogăm unele fenomene naturale ca fiind nefirești, ceea ce este, desigur, greșit. O catastrofă pare nefirească fiindcă iese din tiparul unei vieți lineare cu care ne-am obișnuit. Dar ea nu este decât o altă fațetă a ordinii naturale. Ea nu este cu mult mai neobișnuită decât o catastrofă a rațiunii care poate crea cel puțin același disconfort.

Într-o dispoziție (și nu opoziție) diferită, firescul rațiunii își are ordinea sa – ca stat în stat – chiar dacă aparținem naturii cu un corp docil supus legilor ei. Rațiunea însă,

nu se supune firescului naturii și își întemeiază propria instanță, bunul simț estetic, care – în ordinea gândirii – este intuitiv suficient. El acționează dinlăuntrul naturii prin argumente ce se constituie în firea judecăților umane ca supranatural. Acesta este talentul dăruit de *Ființa în sine*, care se manifestă nu doar în logică ci și în artă ca *Neființă estetică*. Din această suprapunere de planuri se nasc antinomiile care, în logică, dislocă idei iar în artă, emoții. De aceea starea de grație a *Totului* este firescul de a fi pretutindeni, necuprins, o *Existență* neîncepută fără cauză.

Capitolul V

Despre *Nimic* și *Tot*

Pentru definirea *Nimicului* prin *Tot* este interesantă opoziția edificatoare a termenilor grecești Ολου-κάτολου. Dacă ολου înseamnă tot, κάτολου are accepțiunea <deloc>, <nicicum> și este, de fapt, un compus. Explicarea semnificației lui κάτολου se face cu ajutorul conceptului oponent, acela de totalitate. Acest cuvânt este de fapt, o expresie formată din κάτο (jos) și ολου (tot), adică totul este dat jos, descărcat de sine, până la lipsirea totală de loc. Astfel *Totul* devine inconsistent și fără locuire, ceea ce înseamnă *Nimic*. *Nimicul* deci, nu poate locui împreună cu *Totul*, fiindcă el umple pretutindeni spațiul său, dar nici separat deoarece aceasta ar însemna neîmplinirea *Totului* ca *Tot*. Cele două concepte se exclud ca *Existent* imposibil oferit celuilalt, *Totul* nu oferă spațiu *Nimicului* iar *Nimicul* nu oferă niciun răstimp *Totului*. Retragera *Totului* până la limita de desființare nu creează nici măcar absență, fiindcă nimic nu mai